

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 195/2012-66

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. augusta 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti S., a. s., B., zastúpenej B., s. r. o., B., konajúcej prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. P. B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 32/2009 zo 16. decembra 2009, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti S., a. s., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 32/2009 zo 16. decembra 2009 porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 32/2009 zo 16. decembra 2009 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti S., a. s., trovy konania v sume 314,18 € (slovom tristoštrnásť eur a osemnásť centov) na účet jej právneho zástupcu B., s. r. o., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. februára 2011 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti S., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej B., s. r. o., B., konajúcej prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. P. B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obo 32/2009 zo 16. decembra 2009 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozhodnutím Okresného úradu v Michalovciach (ďalej len „okresný úrad“) z 25. februára 1997 bol sťažovateľke povolený odber povrchovej vody z rieky L., a to najmä na účely chladenia zariadení v tepelnej

elektrárni V. Označené rozhodnutie ustanovuje maximálny ročný a denný odber, neobsahuje však žiadne informácie o cene, ktorá mala byť zaplatená za vodu sťažovateľkou. Podľa tohto rozhodnutia konkrétne množstvo odoberaných povrchových vôd má byť pravidelne upresňované zmluvami medzi správcom toku – S., štátnym podnikom Ž., Ž. (ďalej len „žalobca“), a sťažovateľkou.

Žalobca a sťažovateľka uzatvorili 15. júla 1999 kúpnu zmluvu na dodávku vratnej povrchovej vody na prietokové chladenie v cene 0,746 Sk za m³ a nevratnej doplňujúcej vody v cene 1,20 Sk za m³. Uvedená kúpna zmluva mala pokrývať celý rok 1999. Pre roky 2000, 2001 a 2002 nebola podpísaná obdobná zmluva.

V roku 2002 odoberala sťažovateľka povrchovú vodu z rieky L., pričom medzi žalobcom a sťažovateľkou existovala zhoda o množstve odobratej vody. Pokiaľ išlo o rokovania medzi žalobcom a sťažovateľkou o zmluve týkajúcej sa odberu vody v roku 2002, sťažovateľka uviedla, že „*podľa záznamu pre pamäť zo stretnutia strán konaného dňa 25. januára 2002...*

- a) *Sťažovateľ oznámil dodávateľovi predpokladaný objem odberu pre rok 2002;*
- b) *Dodávateľ navrhol cenu za vodu vo výške 1,00 Sk za m³ pre využívanie na prietokové chladenie... a 1,20 Sk za m³ pre ostatné využívanie;*
- c) *obe strany vyjadrili vlastné stanoviská k navrhovaným cenám...*
- d) *Sťažovateľ uviedol, že navrhované ceny bude musieť schváliť jeho vedenie;*
- e) *až do doby uzatvorenia kúpnej zmluvy pokrývajúcej odber vody v roku 2002 bude odber vody fakturovaný v cenách uplatňovaných v roku 2001.*

Počas celého roku 2002 platil Sťažovateľ Dodávateľovi za odbery vody vyššie uvedené ceny uvedené v Zázname pre pamäť. Dodávateľ nemohol technicky Sťažovateľovi zabrániť v odbere vody; v roku 2002 Dodávateľ nepodnikol žiadne právne kroky s cieľom zamedziť alebo obmedziť odber vody Sťažovateľom.“

Dňa 15. januára 2003 žalobca vystavil faktúru na sumu 176 141 433,60 Sk (vrátane DPH) zodpovedajúcu doplatku v sume 0,60 Sk za m³ k cene, ktorú už sťažovateľka za vratnú povrchovú vodu zaplatila v roku 2002. Sťažovateľka odmietla túto faktúru

zaplatiť. Podstatou sporu vo veci samej bola teda úhrada za vratnú povrchovú vodu nazývanú aj povrchová voda na prietochné chladenie.

Žalobou podanou Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) 27. decembra 2004 sa žalobca domáhal proti sťažovateľke zaplata sumy 176 141 433,60 Sk s príslušenstvom. Svoj návrh odôvodnil *„údajnou existenciou zmluvného vzťahu medzi stranami alebo alternatívne, pre prípad, že súd bude názoru, že medzi stranami nebol zmluvný vzťah, bezdôvodným obohatením Sťažovateľa“*.

Sťažovateľka uviedla, že *„v priebehu celého konania v spore vo veci samej mali súdy za preukázané, že cenu za odber povrchových vôd upravuje Zákon o cenách a výmer Ministerstva financií SR č. R-1/1996 z 12. marca 1996..., ktorým sa určuje rozsah tovaru s regulovanými cenami, a to v časti I. pod bodom 1, položka 41.00.12 – voda povrchová – ako cena maximálna vo výške 1,90 Sk za m³. Neskôr bola opatrením Ministerstva financií SR č. R-7/1999 určená maximálna cena vo výške 2 Sk za m³. Sťažovateľ v priebehu konania namietal, že na vzťah Sťažovateľa a Dodávateľa sa Výmer nevzťahuje.“*

V konaní vo veci samej krajský súd rozhodol prvýkrát rozsudkom sp. zn. 3 Cb 211/2004 z 30. apríla 2007 tak, že žalobu žalobcu zamietol, keď sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že na rokovaní 25. januára 2002 boli dohodnuté zálohové platby, čo by ho oprávňovalo dodatočne doúčtovať cenu odobratej vody zohľadňujúc svoje výrobné náklady. Súčasne konštatoval neexistenciu bezdôvodného obohatenia sťažovateľky na úkor žalobcu.

Na základe odvolania žalobcu bol rozsudok krajského súdu z 30. apríla 2007 zrušený uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 211/2007 z 23. apríla 2008. Podľa sťažovateľky odvolací súd odmietol závery prvostupňového súdu s odôvodnením, že *„na rokovaní dňa 25. januára 2002 nedošlo k úkonu, ktorým by účastníci konania nadobudli práva, resp. povinnosti... že záver súdu prvého stupňa, v zmysle ktorého došlo medzi účastníkmi konania k dohode o cene jej zaplatením vo výške požadovanej Dodávateľom je nesprávny a z uvedeného dôvodu považoval prvostupňové rozhodnutie o nedôvodnosti práva*

Dodávateľa z titulu bezdôvodného obohatenia (o ktorom nevykonal prvostupňový súd žiadne dokazovanie) za predčasné.“

Krajský súd vychádzajúc zo skutočnosti, že medzi žalobcom a sťažovateľkou nedošlo k uzatvoreniu kúpnej zmluvy týkajúcej sa dodávky vody v roku 2002, v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 3 Cb 211/2004 z 26. novembra 2008 zaviazal sťažovateľku z titulu bezdôvodného obohatenia zaplatiť žalobcovi sumu 176 141 433,60 Sk s úrokom z omeškania vo výške 9,43 % p. a., ako aj náhradu trov konania spolu v sume 8 553 400 Sk.

Podľa sťažovateľky považoval krajský súd zo správy žalobcu o výsledku rozboru hospodárskej činnosti za rok 2002 za preukázané, že *«hospodársky výsledok Dodávateľa v roku 2002 - zisk vo výške 16,9 mil. Sk bol vytvorený vrátane započítania spornej faktúry č. ... vo výške 176.141.433,60 Sk, pričom v prípade jej neuznania by Dodávateľ vykázal stratu cca. 140 mil. Sk. Pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal Krajský súd v Bratislave najmä zo skutočnosti, že audítor navrhol zakladateľovi štátneho podniku (t. j. Dodávateľa) účtovnú závierku Dodávateľa schváliť bez výhrad.*

Z uvedeného prvostupňový súd vyvodil, že „navrhovateľ pre účely tvorby svojich cien účtoval iba o ekonomicky oprávnených nákladoch, predpokladaných vyššie citovaným ustanovením § 3 ods. 2 písm. a) Zákona o cenách; neporušil teda ani podzákonné normy [...]. Ak mu teda odporca nezaplatil sumu 176.141.443,60 Sk, doúčtovaných faktúrou č. ... zo dňa 15. 1. 2003, získal na jeho úkor tovar vo vyššej hodnote ako zaplatil, teda sa bezdôvodne obohatil.“».

S uvedeným názorom prvostupňového súdu sťažovateľka nesúhlasila, a preto podala odvolanie proti rozsudku krajského súdu z 26. novembra 2008, v ktorom okrem iného namietala, že

„- súd prvého stupňa v konaní predchádzajúcom napadnutému rozsudku dokazovanie v zmysle pokynu odvolacieho súdu nevykonal (nedoplnil) a preto dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, čím je daný odvolací dôvod v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. d) OSP...

- namiesto toho, aby sa súd prvého stupňa zaoberal cenou, ktorú Dodávateľ za svoje plnenie považuje za opodstatnenú (teda situáciou u Dodávateľa), mal sa podľa názoru Sťažovateľa zaoberať objektívnou, trhovou hodnotou tohto plnenia, ktoré nadobudol Sťažovateľ (teda situáciou u Sťažovateľa)...

- súd namiesto toho, aby exaktne stanovil hodnotu plnenia (odobratej vody), ktoré získal v priebehu roku 2002 Sťažovateľ, uspokojil sa s tým, že uložil Sťažovateľovi zaplatiť Dodávateľovi sumu zodpovedajúcu nákladom, ktoré Dodávateľ údajne ekonomicky oprávnené na odobratú vodu vynaložil...

- nemožno považovať Správu audítora za dôkaz skutočnosti, že auditovaná účtovná jednotka zahrnula do cien len „ekonomicky oprávnené náklady“ a už vôbec nie za dôkaz toho, že trhovú hodnotu plnení, ktoré Dodávateľ dodal Sťažovateľovi bola vyššia alebo rovnaká ako náklady, ktoré na ne vynaložil...“.

Uvedené námietky sťažovateľka zhrnula v podaní z 11. decembra 2009, v ktorom najmä uviedla, že:

„a) súd pri určení výšky bezdôvodného obohatenia nezohľadnil osobitné postavenie Sťažovateľa ako odberateľa, ktoré spočíva v skutočnosti, že Sťažovateľ bol v roku 2002 zďaleka najväčším odberateľom povrchovej vody Dodávateľa a zároveň už niekoľko desaťročí odoberá povrchovú vodu, so stabilným objemom odberov;

b) súd nezohľadnil skutočné dôvody straty Dodávateľa v roku 2002 a bez akéhokoľvek opodstatnenia sa stotožnil s názorom, že strata vznikla iba z dôvodu nezaplatenia žalovanej sumy Sťažovateľom;

c) súd nevzal do úvahy tvrdenie Sťažovateľa, že na základe správania Dodávateľa nepristúpil Sťažovateľ k alternatívnym riešeniam odberu vody, ktoré boli k dispozícii;

d) aj pri stanovovaní primeranej náhrady za údajne získané bezdôvodné obohatenie mal prvostupňový súd v zmysle ustanovenia § 266 ods. 3 Obchodného zákonníka zohľadňovať prax, ktorú strany medzi sebou zaviedli (v tomto prípade pokiaľ ide o určenie ceny plnení v rokoch predchádzajúcich roku 2002 a po ňom nasledujúcich), ako aj následné správanie strán v roku 2002;

e) odplata za odobratú vodu požadovaná Dodávateľom bola podstatne vyššia ako boli odplaty platené Sťažovateľom v rokoch predchádzajúcich roku 2002 a v niekoľkých

rokoch nasledujúcich po roku 2002; túto skutočnosť Sťažovateľ názorne dokumentoval prílohou k Zhrnutiu argumentácie.“

Najvyšší súd o odvolaní sťažovateľky rozhodol rozsudkom sp. zn. 3 Obo 32/2009 zo 16. decembra 2009 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu z 26. novembra 2008 potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky „porušovateľ (obdobne ako ani prvostupňový súd) nerozhodol a neodôvodnil... či treba zisťovať objektívnu trhovú hodnotu plnenia tak, ako ho nadobudla osoba, od ktorej sa bezdôvodné obohatenie vymáha... alebo či a prečo treba vychádzať zo sumy, ktorú osoba, ktorá nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniesla určila ako vlastné náklady na obstaranie predmetu bezdôvodného obohatenia...“.

Proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu zo 16. decembra 2009 sťažovateľka podala dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Obdo V 23/2010 zo 16. decembra 2010 (právoplatným 17. januára 2011) odmietol ako neprípustné.

Podnet sťažovateľky na podanie mimoriadneho dovolania, ako aj opakovaný podnet Generálna prokuratúra Slovenskej republiky odložila (podnet prípisom č. k. VI/2 Pz 662/10-10 z 29. novembra 2010 a opakovaný podnet prípisom z 24. januára 2011).

Sťažovateľka už v uvedenej právnej veci 15. marca 2010 podala sťažnosť ústavnému súdu, v ktorej uplatnila argumentáciu v zásade zhodnú s argumentáciou použitou v jej veci pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 196/2010 z 22. apríla 2010 sťažnosť sťažovateľky odmietol pre neprípustnosť práve z dôvodu podania dovolania najvyššiemu súdu, pričom vyslovil právny záver, podľa ktorého lehota na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (po rozhodnutí odvolacieho súdu, pozn.) bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu.

Sťažovateľka namieta, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu boli porušené jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože najvyšší súd sa pri svojom rozhodovaní nevysporiadal s jej zásadnou argumentáciou v súvislosti s určením výšky získaného bezdôvodného obohatenia a neumožnil jej ani bezprostredne sa v tej veci vyjadriť pred súdom. Odvolací súd mal podľa názoru sťažovateľky nariadiť pojednávanie, na ktorom jej mal dať príležitosť vyjadriť sa k správnosti spôsobu určenia a výpočtu sumy bezdôvodného obohatenia, ktorý napokon najvyšší súd v namietanom rozsudku uplatnil.

Podľa názoru sťažovateľky je napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nepreskúmateľný, pretože odvolací súd sa v jeho odôvodnení nevysporiadal so zásadnou právnou otázkou vyplývajúcou z jej argumentácie uvedenej v odvolaní, a to, *«či rozsah bezdôvodného obohatenia v prípade plnenia podliehajúceho cenovej regulácii (ak už Porušovateľ dospel k záveru, že vzťah Dodávateľa a Sťažovateľa podliehal cenovej regulácii) treba stanoviť v rozsahu sumy objektívnej trhovej hodnoty plnenia v čase a mieste vzniku bezdôvodného obohatenia (ktorú je však nevyhnutné exaktne kvantifikovať), alebo či v takomto prípade zodpovedá suma bezdôvodného obohatenia ekonomicky oprávneným nákladom na poskytnuté plnenie (ktoré opätovne musia byť exaktne kvantifikované vo vzťahu ku konkrétnemu plneniu)... Odôvodnenie založené na konštatovaní, že „námietku žalovaného preto nemožno považovať za dôvodnú“ je nepreskúmateľné a ústavne nekonformné.*

Predmetné odôvodnenie sa navyše vôbec nevysporiadava so skutočnosťou, že v období roku 1999 odoberal Sťažovateľ od Dodávateľa na základe písomnej Kúpnej zmluvy Vratnú povrchovú vodu za cenu 0,746 Sk/m³ a Nevratnú povrchovú vodu za cenu 1,20 Sk/m³. V období rokov 2000 a 2001 síce nedošlo k uzatvoreniu písomnej kúpnej zmluvy, na základe konsenzu Dodávateľa a Sťažovateľa na predmete plnenia, rozsahu plnenia, čase plnenia a cene dodávok došlo medzi Sťažovateľom a Dodávateľom k uzatvoreniu kúpnej zmluvy konkludentne v zmysle ustanovenia § 275 ods. 4 Obchodného zákonníka v spojení s ustanovením § 3 ods. 1 druhá veta Zákona o cenách úhradou dodávok v sumách fakturovaných Dodávateľom vo výške 0,746 Sk/m³ pre Vratnú povrchovú vodu a v sume 1,20 Sk/m³ pre Nevratnú povrchovú vodu.

Z listinných dôkazov vyplýva, že v období roku 2003 Dodávateľ dodával a fakturoval Sťažovateľovi Vratnú povrchovú vodu v sume 0,8268 Sk/m³ a Nevratnú povrchovú v sume 1,20 Sk/m³ a v období roku 2004 v sumách Vratnej povrchovej vody 0,90 Sk/m³ a Nevratnej povrchovej vody v sume 1,20 Sk/m³. Je zrejmé, že v období rokov 1999, 2000, 2001, 2003 a 2004 Dodávateľ poskytoval Sťažovateľovi dodávky Vratnej povrchovej vody a Nevratnej povrchovej vody v sumách (vyššie uvedených) pokrývajúcich ekonomicky oprávnené náklady Dodávateľa na poskytnuté plnenie vrátane primeraného zisku, a to pri výške maximálnej ceny za odber povrchovej vody stanovenej Ministerstvom financií SR a neskôr Úradom pre reguláciu sieťových odvetví v sume 1,90 Sk/m³ v prvej polovici roku 1999, v sume 2,00 Sk/m³ od 1. júla 1999 do 31. decembra 2002, v sume 1,88 Sk/m³ v roku 2003, v sume 1,88 Sk/m³ v roku 2004, v sume 1,64 Sk/m³ v roku 2005 a v sume 1,97 Sk/m³ v roku 2006.

V uvedenom kontexte je zrejmé, že výsledná suma ceny 1,346 Sk/m³ Vratnej povrchovej vody dodanej Sťažovateľovi v roku 2002 (vyplývajúca zo súčtu pôvodnej fakturácie Dodávateľa v priebehu roku 2002 v sume 0,746 Sk/m³ a do fakturácie v sume 0,60 Sk/m³ vyplývajúcej z faktúry č. ... a priznanej Dodávateľovi Napadnutým rozsudkom) výrazne presahuje sumu ekonomicky oprávnených nákladov Dodávateľa na plnenie poskytnuté Sťažovateľovi v roku 2002.

Porušovateľ nemal preukázané, že by v roku 2002 došlo k zásadnému nárastu nákladov Dodávateľa na predmetné dodávky Sťažovateľovi v porovnaní s rokmi 1999 až 2001, 2003 a 2004...».

Sťažovateľka tvrdí, že najvyšší súd nechal bez povšimnutia tiež ďalšiu závažnú námietku, a to: „...maximálna cena za odber povrchovej vody stanovená cenovými predpismi pre obdobie roku 2002 vôbec nezohľadňuje vnútornú diferenciáciu dodávok povrchovej vody Dodávateľa Sťažovateľovi v členení Vratná povrchová voda a Nevratná povrchová voda, ktoré boli dodávané Sťažovateľovi vždy v nižšej cene Vratnej povrchovej vody a vyššej cene Nevratnej povrchovej vody.

Na základe skutočnosti, že Dodávateľ vo vzťahu k Nevratnej povrchovej vode, pokiaľ ide o plnenia uskutočnené počas roku 2002 v prospech Sťažovateľa, akceptoval konečnú cenu 1,20 Sk/m³ (pokrývajúcu ekonomicky oprávnené náklady Dodávateľa vrátane

primeraného zisku), bol Porušovateľ povinný zisťovať a v odôvodnení Napadnutého rozsudku exaktne uviesť sumu Dodávateľom vynaložených ekonomicky oprávnených nákladov vrátane uvedenia ich jednotlivých položiek a posúdenia ich oprávnenosti (pokiaľ Porušovateľ dospel k záveru o nutnosti stanovenia rozsahu bezdôvodného obohatenia v nadväznosti na ekonomicky oprávnené náklady vynaložené Dodávateľom na poskytnuté plnenie) - vzťahujúcich sa výlučne na dodávky Vratnej povrchovej vody Sťažovateľovi, s odôvodnením preukázania vyšších nákladov na dodávky Vratnej povrchovej vody (zodpovedajúcich uplatnenému nároku) v porovnaní s nákladmi dodávok Nevratnej povrchovej vody Sťažovateľovi v roku 2002. Porušovateľ však v odôvodnení vôbec neuviedol, ktoré konkrétne náklady a v akých sumách zahrnul do celkového súčtu nákladov Dodávateľom údajne skutočne vynaložených.“

Arbitrárnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu podľa sťažovateľky spočíva v extrémnom nesúlade „medzi právnymi závermi konštatovanými Porušovateľom v Napadnutom rozsudku a skutkovými zisteniami vyplývajúcimi z vykonaného dokazovania, z ktorých nevyplýva preukázanie vynaložených nákladov Dodávateľa na dodávke vratnej povrchovej vody Sťažovateľovi v roku 2002 v rozsahu sumy 176.141.433,60 Sk“.

Tým, že „na základe nadobudnutia právoplatnosti a vykonateľnosti Napadnutého rozsudku došlo k vzniku povinnosti Sťažovateľa uspokojiť peňažný nárok Dodávateľa a tým k dovŕšeniu zásahu do majetkovej sféry Sťažovateľa“, došlo podľa sťažovateľky aj k porušeniu jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa S., a. s. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. zn. 3 Obo/32/2009, zo dňa 16. decembra 2009 porušené bolo.

Základné právo sťažovateľa S., a. s. podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. zn. 3 Obo/32/2009, zo dňa 16. decembra 2009, porušené bolo.

Zrušuje sa v celom rozsahu rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. zn. 3 Obo/32/2009, zo dňa 16. decembra 2009, a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie, aby v nej znovu konal a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi S., a. s. do 15 dní od doručenia tohto nálezu trovy konania na účet advokátskej kancelárie B., s. r. o., B.“

Podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľka tiež navrhla, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 32/2009 zo 16. decembra 2009 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Cb 211/2004 z 26. novembra 2008 a uložil žalobcovi, aby sa dočasne zdržal oprávnenia priznaného mu napadnutým právoplatným rozhodnutím.

V súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd požiadal prípisom z 19. októbra 2011 o vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu, ktorý na túto žiadosť reagoval prípisom z 2. novembra 2011, v ktorom vzniesol námietku predpojatosti proti všetkým sudcom IV. senátu ústavného súdu. O námietke predpojatosti rozhodol v súlade s platným rozvrhom práce ústavného súdu I. senát ústavného súdu uznesením sp. zn. I. ÚS 98/2012 tak, že sudcov IV. senátu ústavného súdu z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sťažovateľky nevytlúčil. Spis bol vrátený sudcovi spravodajcovi 7. marca 2012. Z uvedeného dôvodu ústavný súd od vznesenia námietky predpojatosti predsedom najvyššieho súdu do 7. marca 2012 vo veci nemohol konať.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. IV. ÚS 195/2012 z 12. apríla 2012 ju prijal na ďalšie konanie. Návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku

najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 32/2009 zo 16. decembra 2009 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Cb 211/2004 z 26. novembra 2008 ústavný súd nevyhoviel.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom vyžiadaného súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti zo 7. mája 2012 [č. k. KP 4/2011-80 (Nobs 60/2012) doručenom ústavnému súdu 17. mája 2012] okrem iného uviedol:

„Predmetom odvolacieho konania na najvyššom súde bolo rozhodovanie o odvolaní sťažovateľky v procesnom postavení žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. novembra 2008, č. k. 3 Cb/211/2004-281, ktorým súd prvého stupňa uložil žalovanej (sťažovateľke) povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 176.141.433,60 Sk s 9,43 %-ným ročným úrokom z omeškania od 30. januára 2003 do zaplatenia, ako aj trovy konania v celkovej výške 8.553.400 Sk.

Najvyšší súd, ako súd odvolací, sťažnosťou napadnutým rozsudkom zo 16. decembra 2009, sp. zn. 3 Obo/32/2009, odvolaním žalovanej napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave súdu v Bratislave z 26. novembra 2008, č. k. 3 Cb/211/2004-281, potvrdil podľa § 219 OSP ako vecne správny. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

V súvislosti s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu sťažovateľka namietla jeho nepreskúmateľnosť a arbitrárny charakter z dôvodu, že sa nedostatočne, resp. vôbec nevysporiadal so všetkými podstatnými námietkami sťažovateľky uvedenými v jej odvolaní.

... Jedným z princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 OSP. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné

otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Nemožno však považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces stav, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhoví, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov.

Podľa znenia ustanovenia § 157 ods. 2 OSP, súd v odôvodnení rozsudku uvedie podstatný obsah prednesov, stručne a výstižne vyloží, ktoré skutočnosti má preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkom konania. Predmetné ustanovenie sa v plnej miere uplatňuje aj v odvolacom konaní s tým, že úlohou odvolacieho súdu nie je v odôvodnení svojho rozhodnutia odpovedať na každú námietku alebo argument vznesený v opravnom prostriedku, ale len na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, čo sa v danom prípade aj stalo.

Najvyšší súd má za to, že odvolací súd sa v sťažnosťou napadnutom rozsudku adekvátne zaoberal všetkými podstatnými skutočnosťami a preskúmateľným spôsobom sa s nimi vysporiadal, tak, ako to vyplýva z odôvodnenia vytykaného rozhodnutia. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu splňa kritériá ústavnej akceptovateľnosti zodpovedajúce ustanoveniu § 157 ods. 2 OSP, a tohto sa súd naďalej pridržiava majúc na zreteli, že inštitút odôvodnenia súdneho rozhodnutia je jednou z podstatných záruk výkonu súdnej moci, súčasne, že výklad legislatívneho textu právnej normy a jeho uplatnenie musí byť v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Odôvodnenie sťažnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu poskytuje dostatočný základ pre svoj výrok, čím splňa požiadavky vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa názoru najvyššieho súdu, sťažovateľka svojimi tvrdeniami sleduje len dosiahnutie zmeny súdneho konania v časti, v ktorej skončilo nepriaznivým výsledkom pre ňu. Táto okolnosť

však sama osebe nemôže byť právnym základom pre namietnutie porušenia základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces.

Sťažovateľka vzhladla porušenie práva na súdnu ochranu aj v nesprávnom procesnom postupe odvolacieho súdu spočívajúceho v tom, že o odvolaní rozhodol bez nariadenia pojednávania, čím jej nedal príležitosť vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom v rozpore s citovaným čl. 48 ods. 2 ústavy.

Na margo tejto námietky najvyšší súd ozrejmuje ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku pojednávajúce o povinnosti (§ 214 ods. 1 OSP) a možnosti (§ 214 ods. 2 OSP) odvolacieho súdu rozhodnúť o odvolaní proti rozhodnutiu vo veci samej na pojednávaní, resp. bez nariadenia pojednávania. Podľa znenia § 214 ods. 1 OSP účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu (16. decembra 2009), na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a) je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b) súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c) to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Ustanovenie § 214 ods. 2 OSP hovorí o tom, že v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. Zo znenia § 214 OSP vyplýva, že základnou formou konania o odvolaní je konanie bez pojednávania. V danom prípade rozhodol odvolací súd v súlade s citovaným ustanovením § 214 ods. 2 OSP, nakoľko nešlo o žiaden z troch prípadov vymedzených v citovanom ustanovení § 214 ods. 1 OSP, kedy je povinnosťou predsedu senátu odvolacieho súdu nariadiť pojednávanie na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej vždy.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti má najvyšší súd za to, že rozsudkom NS SR zo 16. decembra 2009, sp. zn. 30bo/32/2009, k porušeniu sťažovateľkou namietaných práv nedošlo.“

Právny zástupca sťažovateľky vo vyjadrení z 29. mája 2012 doručenom ústavnému súdu 30. mája 2012 uviedol, že k vyjadreniu najvyššieho súdu zo 7. mája 2012 „nepovažujeme za potrebné zaujímať stanovisko“.

II.

Všeobecné východiská rozhodovania ústavného súdu

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v odvolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa podaním riadneho opravného prostriedku domáha ochrany svojich práv pred odvolacím súdom z dôvodov, ktorých uplatnenie umožňuje procesné právo. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom na poskytnutie ochrany v odvolacom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto právnej ochrany však prirodzene nemožno považovať za právo na úspech v odvolacom konaní (m. m. II. ÚS 4/94), ak každé také rozhodnutie odvolacieho súdu odpovedá na obsah odvolania ústavne konformným spôsobom a v rozsahu upravenom zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Ústavný príkaz konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon vyjadrený v čl. 2 ods. 2 ústavy, zaväzuje všetky orgány verejnej moci vrátane odvolacích súdov. Tento ústavný príkaz zaväzuje orgány verejnej moci pri ich akejkol'vek činnosti a zvlášť vtedy, ak výkonom svojich kompetencií poskytujú ochranu základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb rešpektujúc pritom princípy právneho štátu (čl. 1 ods. 1 prvá veta ústavy).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom pre ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

Ústavnosť konaní pred orgánom verejnej moci predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu predmetného konania. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (m. m. II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ktorej nebezpečenstvo spočíva v potenciálnom uplatnení ničím (objektívne) nepodloženej úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú v podmienkach právneho štátu okrem iného garantované zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných, a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že neodmysliteľnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

III.

Predmetom sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 32/2009 zo 16. decembra 2009, ktorým bol potvrdený rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 Cb 211/2004 z 26. novembra 2008 ukladajúci sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobcovi 176 141 433,60 Sk s 9,43 % ročným úrokom z omeškania od 30. januára 2003 do zaplatenia, ako aj trovy konania v celkovej výške 8 553 400 Sk. Sťažovateľka namieta aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky vzal predovšetkým do úvahy, že namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu, ktoré je v demokratickej spoločnosti do tej miery favorizované, že pri jeho uplatňovaní neprichádza do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad, ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca jeho popretie (I. ÚS 2/08).

Z odôvodnenia každého súdneho rozhodnutia musí vyplývať organický, a pritom vnútorne harmonický vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V posudzovanej veci to tak však podľa názoru ústavného súdu nie je. Odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 32/2009 zo 16. decembra 2009, ktorým potvrdil rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 Cb 211/2004 z 26. novembra 2008, je totiž z hľadiska uvedených kritérií podľa názoru ústavného súdu nedostatočné a nepresvedčivé.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku okrem iného uviedol:

„Predmetom konania je zaplatenie sumy 176 141 433,60 Sk s príslušenstvom, vyúčtovanej faktúrou č. ... zo dňa 15. januára 2003, ktorou žalobca žalovanému doučtoval rozdiel medzi už zaplatenou cenou odberu povrchovej vody a cenou, ktorú žalobca považoval pre rok 2002 za zodpovedajúcu jeho ekonomicky oprávneným nákladom. Žalobca požaduje zaplatenie vymáhanej sumy z titulu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 Občianskeho zákonníka.

Žalovaný odoberá povrchovú vodu od žalobou na základe povolenia vodohospodárskeho orgánu - Okresného úradu v Michalovciach, odbor tvorby a ochrany životného prostredia č. 97/28-a/ŽP-Ka zo dňa 25. februára 1997, ktoré bolo vydané na jeho žiadosť. Podľa § 43 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. (od 1. júna 2002 zák. č. 184/2002 Z. z.) tí, ktorí odoberajú vodu z vodných tokov v množstve, presahujúcom 15 000 m³ ročne alebo 1250 m³ mesačne, alebo používajú jej silu na výrobu elektrickej energie, sú povinní platiť správcovi vodného toku za túto činnosť platby a poplatky. Obdobným spôsobom je systém platieb a poplatkov upravený aj zákonom č. 184/2002 Z. z. Odplaty slúžia na úhradu nákladov, spojených so správou vodných tokov.

Súd prvého stupňa, v súlade s právnym názorom vysloveným v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR č. k. 3 Obo 211/2007 správne konštatoval, že medzi účastníkmi konania nebola uzavretá zmluva o odbere povrchových vôd pre rok 2002, pretože v rámci rokovaní o uzavretie zmluvy nedošlo medzi účastníkmi konania k dohode o cene, pričom neboli splnené podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 3 ods. 1 zák. č. 18/1996 Z. z., podľa ktorého dohoda o cene vznikne aj tým, že kupujúci zaplatí cenu tovaru vo výške, požadovanej predávajúcim. Na potrebu navýšenia ceny odberu povrchových vôd oproti predchádzajúcemu obdobiu poukazoval žalobca pri rokovaní so žalovaným v priebehu roka 2002, čo vyplýva zo záznamov pre pamäť z prejednávania podmienok kúpnej zmluvy pre rok 2002.

Pri určení výšky platieb za odber povrchových vôd v roku 2002 žalobca postupoval podľa zákona č. 18/1996 Z. z. v zmysle § 2 ods. 3 písm. c/, ktorého sa ekonomicky oprávnenými nákladmi rozumejú náklady na obstaranie zodpovedajúceho množstva priameho materiálu, mzdové a ostatné osobné náklady a v prípade platného systému regulácie miezd len tie, ktoré tomuto systému zodpovedajú, technologicky nevyhnutné ostatné priame a nepriame náklady a náklady obehu, pri posudzovaní ekonomicky

oprávnených nákladov sa vychádza z vývoja obvyklej úrovne týchto nákladov v porovnateľných ekonomických podmienkach s prihliadnutím na osobitosti daného tovaru.

Regulácia ceny odberu povrchovej vody sa do 31. decembra 2002 vykonávala podľa Výmeru ministerstva financií SR č. R - 1/1996 z 12. marca 1996, ktorým sa určuje rozsah tovaru s regulovanými cenami, pričom v časti A - Maximálne ceny sa pod číselným kódom 41.00.12 stanovila cena povrchovej vody vrátane DPH vo výške 1.90 Sk/m³ ako maximálna cena s tým, podmienky regulácie cien povrchovej vody sa uskutočňujú na základe dohody o odplatnom odbere povrchovej vody, ktorú uzatvára dodávateľ povrchovej vody s jej odberateľom.

Žalovaný v odvolaní namieta, že v prípade posúdenia uplatneného nároku žalobou z titulu bezdôvodného obohatenia bolo potrebné presne určiť trhovú hodnotu prevzatého plnenia.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že cena, účtovaná žalobcom za odber 1 m³ povrchových vôd nedosahovala ani po jej doúčtovaní sumu stanovenú cenovými predpismi ako maximálnu pre sporné obdobie. Z rozboru hospodárskej činnosti žalobcu pre rok 2002, ako aj správy auditora z overenia účtovnej závierky k 31. decembru 2002 možno vyvodiť záver, že pri určení výšky ceny odberu povrchových vôd pre rok 2002 žalobca vychádzal z ekonomicky oprávnených nákladov tak, ako ich obsah definuje ustanovenie § 2 ods. 3 písm. a/ zákona o cenách. Uvedenú námietku žalovaného preto nemožno považovať za dôvodnú.

Podľa žalovaného, výkon práv žalobcu z bezdôvodného obohatenia by zasahoval do práva oprávnených záujmov iných a bol by v rozpore s dobrými mravmi, keďže žalovaný si bol počas celého roka 2002 vedomý dobromyseľného správania žalobou, ktorý ho ponechal v omyle, že platí konečnú, nespochybniteľnú cenu za poskytnuté plnenie.

Uvedenú skutočnosť žalovaný v konaní pred súdom prvého stupňa nenamietal (§ 205a ods. 1 O. s. p.). Takúto námietku by však bolo možné považovať za dôvodnú iba v prípade, ak by sa jednalo o zneužitie práva, t. j., ak by účelom výkonu práva nebola realizácia vlastných oprávnených hospodárskych záujmov, ale snaha výkonom práva znevýhodniť druhú stranu a spôsobiť jej ujmu. Šikanózný výkon práva sa musí vždy preukázať a dôkazné bremeno zaťažuje toho, kto je takýmto výkonom práva poškodený.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní dôvodne dospel k záveru, že na strane žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka v rozsahu uplatnenom v žalobe, pričom, vzhľadom na charakter daného prípadu prichádza do úvahy poskytnutie peňažnej náhrady v rozsahu zodpovedajúcom ekonomicky oprávneným nákladom na poskytnuté plnenie.

Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, na ktorý aplikoval správne právne predpisy. V konaní pred súdom prvého stupňa tiež neboli zistené vady, uvedené v § 221 ods. 1 O. s. p., v dôsledku čoho neobstojí ani odvolací dôvod uvedený v § 205 ods. 2 písm. a/ O. s. p. Najvyšší súd SR preto napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. potvrdil.

Návrhu žalovaného na pripustenie dovolania odvolací súd nevyhovel, keďže sa nejedná o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.“

Zo sťažnosti vyplýva, že základom argumentácie sťažovateľky o porušení jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je tvrdenie, že najvyšší súd ako odvolací súd sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom s jej podstatnými námietkami, resp. ich ignoroval. Podľa sťažovateľky spočívajú kľúčové pochybenia najvyššieho súdu najmä v tom, že:

a) najvyšší súd sa žiadnym spôsobom v napadnutom rozsudku nevysporiadal s jej odvolacími dôvodmi smerujúcimi k určaniu výšky bezdôvodného obohatenia. Predovšetkým so zásadnou právnou otázkou, či rozsah bezdôvodného obohatenia v prípade plnenia podliehajúceho cenovej regulácii (ak už najvyšší súd dospel k záveru, že vzťah žalobcu a sťažovateľky podliehal cenovej regulácii) treba stanoviť v rozsahu sumy objektívnej trhovej hodnoty plnenia v čase a mieste vzniku bezdôvodného obohatenia (ktorú je však nevyhnutné exaktne kvantifikovať) alebo či v takomto prípade zodpovedá suma bezdôvodného obohatenia ekonomicky oprávneným nákladom na poskytnuté plnenie (ktoré opätovne musia byť exaktne kvantifikované vo vzťahu ku konkrétnemu plneniu), sa nevysporiadal spôsobom, z ktorého by vyplývali preskúmateľné právne úvahy odvolacieho súdu a odôvodnenie nesprávnosti argumentácie sťažovateľky (v zmysle ktorej je potrebné stanoviť trhovú hodnotu plnenia v čase a mieste vzniku bezdôvodného obohatenia).

Odôvodnenie založené na konštatovaní, že „*námietku žalovaného preto nemožno považovať za dôvodnú*“, je nepreskúmateľné a ústavne nekonformné;

b) v tejto súvislosti sa najvyšší súd vôbec nevysporiadal s námietkou nevykonania dokazovania v zmysle pokynu odvolacieho súdu (jeho v poradí prvého rozhodnutia sp. zn. 3 Obo 211/2007 z 23. apríla 2008); v tomto kontexte sťažovateľka poukázala na § 127 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) stanovujúci povinnosť ustanoviť znalca vždy v prípade, ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, v danom prípade na účely stanovenia objektívnej trhovej hodnoty plnenia, ktoré nadobudla sťažovateľka od žalobcu v roku 2002, resp. stanovenie rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov žalobcu na poskytnuté plnenie;

c) odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu tak nedáva jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky zásadné skutkové a právne otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany;

d) odvolací súd nenariadil vo veci pojednávanie, čím jej neumožnil ani bezprostredne sa v tej veci vyjadriť pred súdom;

e) nevyhovej jej návrhu na pripustenie dovolania.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Ustanovenie § 157 OSP je potrebné z hľadiska základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na spravodlivé súdne konanie, vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), pozri napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, § 26] tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia.

Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993).

Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd pri rozhodovaní v predmetnej veci nepostupoval v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z § 157 ods. 2 OSP a relevantnej judikatúry ESLP, (ktorú si vo svojej judikatúre osvojil aj ústavný súd, pozn.) ktorou je pri svojom rozhodovaní tiež nespochybniteľne viazaný. Tento svoj názor opiera ústavný súd o tieto skutočnosti:

V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil ako vecne správny právny záver prvostupňového súdu, že nárok žalobcu voči sťažovateľke ako žalovanej z titulu bezdôvodného obohatenia (za odoberanie povrchovej vody počas roka 2002 bez riadne uzavretej zmluvy) je dôvodný.

V priebehu konania medzi účastníkmi nebola sporná existencia platného povolenia vodohospodárskeho orgánu – okresného úradu číslo 97/28-a/ŽP-Ka z 25. februára 1997, vydaného sťažovateľke na jej žiadosť, ktorým je určený predmet plnenia — povrchová voda, a súčasne je určený maximálny rozsah plnenia na obdobie jedného roka, rozsah skutočného plnenia v roku 2002, zaplatená suma jednotlivých mesačných faktúr a neexistencia technickej možnosti zo strany žalobcu zamedziť dodávke vody pre sťažovateľku. Nespornou bola aj existencia zákonnej povinnosti sťažovateľky platiť za odber vody [§ 43 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách v znení neskorších predpisov; od 1. júna 2002 zákon č. 184/2002 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov].

Vzhľadom na žalobcom tvrdenú neexistenciu dohody o cene na rok 2002 zostala výška a právny dôvod doplatenia žalobcom požadovanej sumy spornou. Predmetom sporu

v okolnostiach prípadu je teda bezdôvodné obohatenie, ktoré mala získať sťažovateľka v priebehu roka 2002 odobratím a využívaním povrchových vôd vo vyššej hodnote, ako uhradila žalobcovi.

Rozsah bezdôvodného obohatenia vzhľadom na charakter daného prípadu najvyšší súd posúdil ako peňažnú náhradu v rozsahu zodpovedajúcom ekonomicky oprávneným nákladom žalobcu za poskytnuté plnenie. Vecnú obranu sťažovateľky týkajúcu sa potreby presne určiť objektívnu trhovú hodnotu prevzatého plnenia (odberu povrchovej vody) a na ten účel ustanoviť znalca odvolací súd považoval za nedôvodnú a svoj záver o určení výšky ceny odberu povrchových vôd na rok 2002 v závislosti od ekonomicky oprávnených nákladov žalobcu vyvodil len z rozboru hospodárskej činnosti žalobcu za rok 2002, ako aj správy audítora z overenia účtovnej závierky k 31. decembru 2002. V odôvodnení napadnutého rozsudku sa pritom vôbec nezaoberal tým, ktoré konkrétne náklady a v akých sumách zahrnul žalobca do celkového súčtu nákladov skutočne vynaložených ako ekonomicky oprávnené náklady na sťažovateľkou odobratú povrchovú vodu (vzťahujúce sa výlučne na dodávky vratnej povrchovej vody sťažovateľke, pretože tá bola predmetom do fakturácie).

Podľa názoru ústavného súdu v konkrétnych okolnostiach posudzovanej právnej veci námietky sťažovateľky uplatnené v odvolaní signalizovali možnosť ich podstatného vplyvu na právne posúdenie veci z hľadiska dôvodnosti, a najmä rozsahu voči nej uplatneného nároku zo strany žalobcu.

Podľa sťažovateľky zo správy o výsledku rozboru hospodárskej činnosti žalobcu za rok 2002 ani zo správy audítora z overenia účtovnej závierky k 31. decembru 2002 nemožno vyvodiť výšku bezdôvodného obohatenia. Súd sa podľa nej mal zaoberať objektívnou trhovou hodnotou plnenia, ktoré nadobudla. V danom prípade namiesto toho, aby vo veci konajúce súdy (prvostupňový aj odvolací) preskúmali hodnotu plnenia (odobratej vody), ktoré sťažovateľka získala v priebehu roka 2002, uspokojili sa s tým, že sťažovateľke uložili povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu zodpovedajúcu nákladom, ktoré žalobca mal údajne ekonomicky oprávnené na odobratú vodu vynaložiť. V prípade

uplatnenia takéhoto prístupu by v zmysle argumentácie sťažovateľky osoba povinná vrátiť bezdôvodné obohatenie bola povinná zaplatiť oprávnenej osobe akúkoľvek sumu náhrady bez ohľadu na nehospodárnosť jej konania. V tejto súvislosti sťažovateľka zdôraznila, že výkon práv oprávneného z bezdôvodného obohatenia nesmie zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

S uvedenou argumentáciou sťažovateľky sa ústavný súd stotožňuje a zastáva názor, že z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti namietaného rozsudku bolo povinnosťou najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sa s touto podstatnou námietkou sťažovateľky v odôvodnení napadnutého rozsudku primeraným spôsobom zaoberať a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadať.

Posúdenie, či medzi účastníkmi išlo o vzťah z bezdôvodného obohatenia, závisí od naplnenia znakov skutkovej podstaty hmotnoprávnej normy — § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Bezdôvodné obohatenie je v Občianskom zákonníku konštruované ako záväzkový právny vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil, a tým, na úkor koho došlo k bezdôvodnému obohateniu. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať (§ 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka) tomu, na úkor koho sa získal (§ 456 Občianskeho zákonníka). Musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením; ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada (§ 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Inštitút bezdôvodného obohatenia vyjadruje totiž zásadu občianskeho práva, že nikto sa nesmie bezdôvodne obohatiť na úkor iného, a pokiaľ k tomu dôjde, je povinný takto získaný prospech vrátiť (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 124/2002).

Zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie je objektívneho charakteru a predpokladom jeho vzniku nie je protiprávny úkon obohateného ani jeho zavinenie,

podstatné je iba to, že stav obohatenia vznikol (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Odo 882/2006 z 24. júna 2008).

Podľa § 2 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cenách“) ekonomicky oprávnenými nákladmi sa rozumejú náklady na obstaranie zodpovedajúceho množstva priameho materiálu, mzdové a ostatné osobné náklady a v prípade platného systému regulácie miezd len tie, ktoré tomuto systému zodpovedajú, technologicky nevyhnutné ostatné priame a nepriame náklady a náklady obehu; pri posudzovaní ekonomicky oprávnených nákladov sa vychádza z vývoja obvyklej úrovne týchto nákladov v porovnateľných ekonomických podmienkach s prihliadnutím na osobitosti daného tovaru.

Najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku obmedzil v súvislosti s vecným posúdením nároku žalobcu voči sťažovateľke (zaplatenie peňažnej sumy z titulu bezdôvodného obohatenia)

- len na záver, že pri určení výšky ceny odberu povrchových vôd na rok 2002 žalobca vychádzal z ekonomicky oprávnených nákladov tak, ako ich obsah definuje § 2 ods. 3 písm. a) zákona o cenách bez toho, aby ich exaktne vyčíslil a vyhodnotil z hľadiska hospodárnosti,

- len na konštatovanie, že cena účtovaná žalobcom za odber 1 m³ povrchových vôd nedosahovala ani po jej doúčtovaní sumu stanovenú cenovými predpismi ako maximálnu pre sporné obdobie (výmer Ministerstva financií Slovenskej republiky č. R-1/1996 z 12. marca 1996, ktorým sa určuje rozsah tovaru s regulovanými cenami, pričom v časti A – Maximálne ceny sa pod číselným kódom 41.00.12 stanovila cena povrchovej vody vrátane DPH vo výške 1,90 Sk/m³ ako maximálna cena),

- v súlade s právnym názorom súdu prvého stupňa z ekonomických dokladov žalobcu považoval najvyšší súd za preukázané, že hospodársky výsledok žalobcu (zisk vo výške 16,9 mil. Sk) bol tvorený vrátane započítania spornej faktúry č. ... z 15. januára 2003 na sumu 176 141 433,60 Sk, inak by zaznamenal stratu vo výške cca 140 mil. Sk,

- a na základe toho sa stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa, že na strane sťažovateľky došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka

v rozsahu uplatnenom v žalobe, t. j. v sume 176 141 433,60 Sk bez toho, aby náležite odôvodnil, ako k uvedenej peňažnej náhrade dospel, pričom nepreskúmal komplexne vecné námietky sťažovateľky a nezaujal k nim právne závery. Kľúčové vecné námietky sťažovateľky spočívali pritom v tvrdeniach, že súdy (prvostupňový súd aj odvolací súd) na základe uvedeného nesprávne vyložili pojem „peňažná náhrada“ uvedený v § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Arbitrárnosť namietaného rozsudku najvyššieho súdu podľa sťažovateľky spočíva v extrémnom nesúlade *„medzi právnymi závermi konštatovanými Porušovateľom v Napadnutom rozsudku a skutkovými zisteniami vyplývajúcimi z vykonaného dokazovania, z ktorých nevyplýva preukázanie vynaložených nákladov Dodávateľa na dodávke vratnej povrchovej vody Sťažovateľovi v roku 2002 v rozsahu sumy 176.141.433,60 Sk“*.

Uvedené námietky majú v okolnostiach posudzovanej veci podľa názoru ústavného súdu podstatný charakter, a preto bolo z hľadiska požiadaviek tvoriacich integrálnu súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyhnutné, aby sa najvyšší súd s nimi v odôvodnení namietaného rozsudku ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal, t. j. zaujal k nim jednoznačný a nespochybniteľný právny záver. Podľa názoru ústavného súdu by v danom prípade k tomu výrazne prispelo aj to, ak by sa závery najvyššieho súdu zdôvodňujúce rozsah bezdôvodného obohatenia opierali o výsledky znaleckého dokazovania.

Na základe uvedených skutočností hodnotí ústavný súd napadnutý rozsudok najvyššieho súdu ako nepreskúmateľný a nezodpovedajúci požiadavkám vyplývajúcim z obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasťou uvedených práv je totiž nepochybne aj požiadavka, aby sa príslušný všeobecný súd v konaní právne korektným spôsobom a zrozumiteľne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj s kľúčovými právnymi otázkami, ktoré ho viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu. Podľa

názoru ústavného súdu však napadnutý rozsudok najvyššieho súdu a postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, uvedené požiadavky nespĺňa.

Na tomto základe ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy predovšetkým z dôvodu, že najvyšší súd ako odvolací súd nenariadil v jej veci pojednávanie, a tým jej odňal možnosť konať pred súdom. Táto námietka tvorila podstatnú súčasť dovolania, ktoré sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu, o ktorom najvyšší súd ako dovolací súd rozhodol uznesením sp. zn. 1 Obdo V 23/2010 zo 16. decembra 2010 tak, že dovolanie sťažovateľky odmietol. Je však zjavné, že označené uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom (vzhľadom na petit sťažnosti) nenamieta. Ústavný súd by dôvodnosť námietky sťažovateľky o nenariadení ústneho pojednávania odvolacím súdom mohol vzhľadom na svoje ústavné postavenie meritórne posudzovať len v spojení s namietaným porušením základného práva sťažovateľky označeným uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, ktoré však sťažovateľka podľa petitu svojej sťažnosti nenamieta.

Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľky nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného jej čl. 20 ods. 1 ústavy a práva zaručeného jej čl. 1 dodatkového protokolu sa ústavný súd riadil

princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a jeho zrušenie (pozri ďalej odôvodnenie k bodu 2 výroku tohto nálezu v časti IV tohto nálezu, pozn.) sa otvára priestor na to, aby sa najvyšší súd v ďalšom konaní sám vysporiadal s ochranou uvedených práv hmotného charakteru.

Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľky nevyhovel uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ich ochranou v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Keďže ústavný súd vyslovil, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 32/2009 zo 16. decembra 2009 bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zrušiť napadnutý rozsudok najvyššieho súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a vrátiť mu vec na ďalšie konanie pre účely jej opätovného prerokovania a rozhodnutia o nej (bod 2 výroku tohto nálezu).

V ďalšom postupe bude najvyšší súd viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými najmä v III. časti tohto nálezu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde), pričom bude tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde). Úlohou najvyššieho súdu v ďalšom konaní bude predovšetkým zaujať právne závery k vecným námietkam sťažovateľky, ktoré ústavný súd v III. časti tohto nálezu označil ako kľúčové (podstatné). Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že opätovné prerokovanie veci najvyšším súdom nemusí nevyhnutne vyústiť do záveru o vyhovení odvolaniu sťažovateľky, pôjde ale o to, aby najvyšší súd k námietkam sťažovateľky, ktoré formulovala tak v odvolaní, ako aj sťažnosti adresovanej ústavnému súdu, zaujal ústavne akceptovateľné a udržateľné právne závery.

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním B., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta Mgr. P. B., v konaní pred ústavným súdom. V zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011 patrí odmena 123,50 €, čo spolu s režijným paušálom 7,41 € predstavuje odmenu za jeden úkon právnej služby 130,91 €. Ústavný súd priznal úhradu trov konania za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie sťažnosti), pričom úhradu v sume 261,82 € (dvakrát po 130,91 €) zvýšil o 20 % DPH (52,36 €) vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca sťažovateľky je platiteľom DPH. Celková suma trov konania tak predstavuje sumu 314,18 €, ktorú je najvyšší súd povinný uhradiť sťažovateľke na účet jej právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. augusta 2012